

TEZA:

Rzecznik Dyscyplinarny, po otrzymaniu zawiadomienia o czynie radcy prawnego mogącym powodować odpowiedzialność dyscyplinarną, ma obowiązek wszcząć dochodzenie, względnie, gdy tego wymagają okoliczności sprawy, przeprowadzić czynności sprawdzające. Obowiązkiem Rzecznika Dyscyplinarnego jest wyjaśnić, czy rzeczywiście zaistniały fakty opisywane przez skarżącego i ewentualnie odnieść je do odpowiednich norm dyscyplinarnych. W związku z powyższym należało uchylić postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia dochodzenia.

WO – 168/22

POSTANOWIENIE

z dnia 7 grudnia 2022 roku

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski
Sędziowie: S WSD Tomasz Prokopiuk
S WSD Małgorzata Sajdak - sprawozdawca
Protokolant: Piotr Ciepiński

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2022 roku
zażalenia skarżącego na postanowienie Zastępcy GRD o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

1. uchyla zaskarżone postanowienie Zastępcy GRD o odmowie wszczęcia dochodzenia i przekazuje do ponownego prowadzenia Zastępcy GRD,
2. kosztami postępowania obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 14.06.2022r, sygn. akt GRD 8/22, Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (dalej: Zastępca GRD) odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie zainicjowanej skargą R. I. z 8.03.2022.r. [data wpływu do

Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej: OIRP 16.03.2022r.] na radcę prawnego X.Y.

W związku z tym, że obwiniony radca prawny jest członkiem Rady OIRP, Rzecznik Dyscyplinarny OIRP przesłała powyższą skargę do GRD, który wydał zarządzenie o wyznaczeniu do dalszego prowadzenia sprawy Zastępcę GRD. Jako podstawę wskazał par.5 pkt.1 i 2 Uchwały Krajowej Radców Prawnych z dnia 11.09.2015r. nr. 98/IX/2015r. w sprawie zasad działania Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, rzeczników dyscyplinarnych a także ich zastępców i sposobu wyboru zastępców Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i zastępców rzeczników dyscyplinarnych.

W skardze R. I. zarzucił X.Y. niewłaściwą reprezentację i wykonywanie usług prawnych w związku z ustanowieniem go pełnomocnikiem z urzędu do prowadzenia jego sprawy przed Sądem Rejonowym w Starogardzie Gdańskim pod sygn. akt III RC 253/20.

W szczególności zarzucił, że radca prawny unikał kontaktu z nim, nie chciał przyjechać do jego miejsca zamieszkania z (...) do (...). mimo, że jest osobą niepełnosprawną, porusza się na wózku inwalidzkim i o kulach a nadto, że radca prawny nie zapoznał się z aktami jego sprawy, nie znał przedmiotu postępowania a w rozmowach telefonicznych używał słów obraźliwych, domagał się dodatkowego wynagrodzenia i ostatecznie skarżący domagał się zmiany pełnomocnika.

W odpowiedzi na skargę X.Y. zaprzeczył w całości zarzutom skargi, przedstawił swoją wersję wydarzeń załączając kartę jego czynności wykonanych w sprawie pokrzywdzonego.

Wyjaśnił, że jego kancelaria ma siedzibę i pismem Dziekana OIRP z dnia 6.12.2021r. które otrzymał w dniu 14.12.2021r. został wyznaczony pełnomocnikiem z urzędu dla prowadzenia sprawy pokrzywdzonego w Sądzie Rejonowym pod sygn. akt III RC 253/20

W dniu 16.12.2021 r. listem poleconym wysłał do pokrzywdzonego zawiadomienie o ustanowieniu go pełnomocnikiem z urzędu, podał dane kontaktowe, oraz wskazał, że zapozna się z aktami sprawy. Odpowiedzią na pismo był telefon pokrzywdzonego, który w rozmowie był agresywny słownie i nieprzyjemny. Krótka rozmowa zakończyła się obietnicą radcy prawnego zapoznania się z aktami sprawy. Dla zabezpieczenia interesów klienta zaproponował możliwie szybkie spotkanie w kancelarii, co jednak nie spotkało się z akceptacją R. I.

W dniu 28.12.2021r. Radca prawny wysłał zarówno do Sądu Rejonowego jak i do pełnomocnika strony przeciwnej pismo o wstąpieniu do sprawy jako pełnomocnik z urzędu pokrzywdzonego, z wnioskiem o wyznaczenie rozprawy zdalnej i przesyłanie korespondencji w sprawie na adres jego kancelarii.

Jednocześnie podejmował starania w celu zamówienia akt, które ostatecznie Sąd ustalił na dzień 7.02.2022r. Fotokopię akt w wyznaczonym dniu wykonała adwokat współpracująca z obwinionym. Na tej podstawie on sam dokonał obszernej analizy sprawy, którą opisał na 4 stronach, po czym nawiązał kontakt z klientem i ponownie zaproponował spotkanie w kancelarii we wspólnie ustalonym terminie. Spotkało się to znów z oburzeniem klienta, zarzucił że jest niepełnosprawny, nie będzie nigdzie jeździł, że to obowiązkiem pełnomocnika jest przyjazd do klienta bo „ma za to płacone”. Radca prawny zignorował niewłaściwe wypowiedzi klienta i nie chcąc eskalować poziomu agresji zaproponował odbycie rozmowy w kancelarii współpracowniczkę obwinionego w (...) Ponieważ takie rozwiązanie pokrzywdzony również odrzucił, obwiniony zaproponował spotkanie w dniu rozprawy. Chcąc wypracować wspólne stanowisko z klientem i wyznaczyć kierunek prowadzenia sprawy, radca prawny zapytał skarżącego o jego zdanie. W odpowiedzi usłyszał, że r.pr. X.Y. nie zna sprawy i nie zapoznał się z aktami sprawy.

Rozprawa została wyznaczona na dzień 16.03.2022r. kiedy to radcy prawnemu urodziło się dziecko. Przewidując niemożność uczestniczenia w rozprawie już w dniu 15.03.2022r. udzielił pełnomocnictwa substytucyjnego. Pełnomocnik substytucyjny jeszcze w tym dniu zapoznał się z aktami sprawy oraz skontaktował się z pokrzywdzonym, który w sposób agresywny odrzucił jego pomoc i oświadczył że nie chce aby go reprezentował.

Na rozprawie pełnomocnik substytucyjny zgłosił uczestnictwo także do protokołu. Pokrzywdzony oświadczył, że nie chce reprezentacji ani X.Y. ani jego pełnomocnika., następnie wniósł ustnie o umorzenie postępowania wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. W oparciu o złożone na rozprawie oświadczenie o cofnięciu pozwu, Sąd na posiedzeniu niejawnym w dniu 18.03.2022r. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania oraz orzekł w przedmiocie kosztów sądowych w tym nieopłaconej pomocy prawnej.

Konkludując radca prawny wskazał, że zarzuty skargi w większości nie są prawdziwe a on sam w sprawie wykazał najwyższą staranność. Klient od samego początku prezentował postawę roszczeniową i było do przewidzenia, że wszelkie czynności pełnomocnika będą kontestowane - dlatego są one stosownie udokumentowane.

Wskazał, też że z uwagi na tajemnicę radcowską „nie wchodzi w meritum sprawy na tym etapie” a ewentualne zapoznanie się z aktami sprawy i postawą Pana I. pozwoliłoby zapoznać się z filozofią życiową skarżącego, którą radca prawny ocenia jako moralnie naganną. Do swojej odpowiedzi załączył skrócone zestawienie swoich czynności podjętych w sprawie.

Uzasadniając postanowienie z dnia 14.06.2022r. o odmowie wszczęcia dochodzenia Zastępca GRD wskazał, że nie można uznać, aby zachodziły przesłanki z art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w związku a art.6 KERP tj. że, radca prawny w jakikolwiek sposób uchybił godności zawodu lub wykonywał pomoc prawną na rzecz swojego klienta w sposób nierzetelny lub nieuczciwy. Nie może o tym przesądzać brak osobistego kontaktu z klientem zwłaszcza w dobie społeczeństwa informatycznego, gdy istnieją różnorodne sposoby komunikowania w tym podstawowy jakim jest rozmowa telefoniczna. Z opisu czynności prowadzenia sprawy wynika, że radca prawny X.Y. kompetentnie, rzetelnie i uczciwie świadczył pomoc prawną w powierzonej mu sprawie z urzędu.

Na wskazane wyżej postanowienie Zastępcy GRD zażalenie wniósł pokrzywdzony R. I. W zażaleniu z 09.07.2022r. ponownie dokonał krytyki zachowania radcy prawnego, które jego zdaniem przedstawiały się odmiennie, ponownie zarzucał jego bezczynność w sprawie, nieznaną akt sprawy i ogólnie działanie na niekorzyść jego interesów. Zarzucił, że radca prawny nigdy osobiście nie przejrzał akt sprawy, nie poinformował go o wyznaczeniu substytucji, żaden inny prawnik nie kontaktował się z nim, nikogo z prawników reprezentujących go nie było na sali rozpraw dlatego złożył wniosek o wycofanie pozwu, gdyż nie był w stanie sam prowadzić sprawy. Od dnia rozprawy 16.03.2022r. nikt z prawników nie skontaktował się z nim a próby nawiązania rozmów telefonicznych skarżącego z radcą prawnym były odrzucane. Radca prawny nie złożył wniosku o uzasadnienie postanowienia sądu z dnia 18.03.2022r. i wniosek taki musiał złożyć sam. Radca prawny nie odniósł się też do wezwania sądu z dnia 14.06.2022r. skierowanego bezpośrednio do radcy prawnego co do wskazania czy wniosek o uzasadnienie dotyczy całości czy części postanowienia.

Zdaniem skarżącego działania radcy prawnego w jego sprawie były pozorne i oparte na bezczynności co doprowadziło do wydania niekorzystnego postanowienia. Radca prawny nie złożył w jego sprawie żadnego pisma, żadnego wniosku do Sądu. Jedynym pismem było wystawienie rachunku o kosztach „jaki poniósł za swoją bezczynność i o tym że będzie mnie reprezentować zdalnie bez jakiegokolwiek porozumienia się ze swoim klientem”.

Wniósł jednocześnie o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia, uchybił bowiem 7-dniowemu terminowi na wniesienie zażalenia w związku z pobytem w szpitalu - na co przedstawił kopię wypisu ze szpitala.

Postanowieniem z dnia 18.07.2022r. GRD przywrócił p. R. I. termin do wniesienia zażalenia.

W piśmie z dnia 30.07.2022r. złożonym do akt sprawy, zatytułowanym „Uzupełnienie do zażalenia z dnia 09.07.2022r” skarżący wskazał, że otrzymał od r.p. X.Y. pismo zatytułowane „Wezwanie do zaprzestania naruszeń dóbr osobistych”, które traktuje jako próbę zastraszania i wymuszenia wycofania skarg na jego reprezentowanie przed sądem.

Wyższy Sad Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie rozpatrując zażalenie miał na uwadze, co następuje:

Na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2022/1166), zwanej dalej URP, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Zgodnie z art. 67² pkt 1 i 2 URP postępowanie dyscyplinarne obejmuje dochodzenie i postępowanie przed sądem dyscyplinarnym, do których w myśl art. 74¹ pkt 1 ustawy odpowiednie zastosowanie mają przepisy Kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej „k.p.k.”. Na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie organ powołany do prowadzenia postępowania przygotowawczego obowiązany jest wydać postanowienie o wszczęciu bądź o odmowie wszczęcia śledztwa. Jednakże w myśl art. 307 § 1 k.p.k., jeżeli zachodzi potrzeba, można zażądać uzupełnienia w wyznaczonym terminie danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie lub dokonać sprawdzenia faktów w tym zakresie. W tym wypadku postanowienie o wszczęciu śledztwa albo o odmowie wszczęcia należy wydać najpóźniej w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia. Na podstawie art. 307 § 2 k.p.k. w postępowaniu sprawdzającym nie przeprowadza się dowodu z opinii biegłego ani czynności wymagających spisania protokołu, z wyjątkiem przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie lub wniosku o ściganie oraz czynności określonej w § 3, czyli uzupełnienia danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie, które może nastąpić również przez przesłuchanie w charakterze świadka osoby zawiadamiającej. Stosując odpowiednio powyższe przepisy k.p.k. do postępowania dyscyplinarnego wskazać należy, że Rzecznik Dyscyplinarny - po otrzymaniu zawiadomienia o czynie radcy prawnego mogącego powodować odpowiedzialność dyscyplinarną tego radcy prawnego - ma obowiązek wszcząć dochodzenie, względnie, gdy tego wymagają okoliczności sprawy, przeprowadzić czynności sprawdzające, na które ma 30 dni i które powinny się zakończyć wydaniem postanowienia o wszczęciu dochodzenia lub wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia. Takie postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego, co wynika z odpowiedniego zastosowania art. 330 § 1 k.p.k. podlega na skutek zażalenia pokrzywdzonego kontroli Sądu Dyscyplinarnego. Sąd ten uchylając postanowienie o umorzeniu dochodzenia lub o odmowie wszczęcia dochodzenia wskazuje powody uchylecia, a w miarę potrzeby wskazuje także

okoliczności, które należy wyjaśnić lub czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są wiążące dla Rzecznika Dyscyplinarnego.

Na podstawie art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej KERP), radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania, określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami.

Opis zarzutów, jakie postawił w swojej skardze skarżący może wskazywać, że mogą one dotyczyć przywołanych wyżej przepisów KERP. W takim wypadku obowiązkiem Rzecznika Dyscyplinarnego jest wyjaśnić, czy rzeczywiście zaistniały fakty opisywane przez skarżącego i ewentualnie odnieść je do odpowiednich norm dyscyplinarnych.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Rzecznik Dyscyplinarny nie dysponował danymi, które pozwoliłyby na podjęcie niewadliwego rozstrzygnięcia w tej sprawie o odmowie wszczęcia dochodzenia.

Stąd w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przedwczesna była odmowa wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w tej sprawie, skoro nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności dokonania przez radcę prawnego X.Y. zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego. Obowiązkiem Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego będzie wyjaśnienie - na podstawie niebudzących wątpliwości dowodów - czy zarzuty skargi miały potwierdzenie w stanie faktycznym prowadzonego postępowania sądowego w którym radca prawny był pełnomocnikiem skarżącego. Konieczne jest więc dopuszczenie dowodów na które powołuje się radca prawny w swoich wyjaśnieniach (K- 11,12,13) oraz dowodu z akt sprawy Sądu Rejonowego sygn. akt IIIRC 253/20.

Z materiałów zebranych do tej pory przez Zastępcę GRD wynika, że swoje postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia oparł wyłącznie na słownych i niezwyfikowanych, subiektywnych wyjaśnieniach radcy prawnego zawartych w odpowiedzi na skargę. Wyjaśnienia nie zostały poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami, które bez wątplenia w niniejszej sprawie występują, na które zresztą sam radca prawny powołuje się we wskazanych wyjaśnieniach. Wskazuje jednak, że „na obecnym etapie” nie może ich przedstawić, ze względu na tajemnicę radcowską. Takie stanowisko jest niezasadne, bowiem w postępowaniu dyscyplinarnym radców

prawnych obowiązuje *sui generis* kontratyp zezwalający na odstępnie od ogólnie obowiązującej zasady wyrażonej w art.3 ust.3 URP. Dodatkowo stwierdzenie radcy prawnego o „obecnym etapie” otwiera Rzecznikowi Dyscyplinarnemu drogę do wszczęcia etapu dochodzenia.

W tych warunkach Wyższy Sąd Dyscyplinarny postanowił o uchyleniu zaskarżonego postanowienia w celu dalszego prowadzenia postępowania przez Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.